

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภออุทัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ประสิทธิ์ชัย จักรพันธ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภออุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภออุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยจำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการสอน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู ในอำเภออุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 132 คน โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภออุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .965 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ครูมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภออุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภออุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภออุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

บทนำ

ผู้นำเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อสถานภาพของผู้ได้บังคับบัญชาและผลงานของหน่วยงาน ผู้นำจึงเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของหน่วยงาน ผู้นำเปรียบเสมือนหลักชัยในการดำเนินงาน เนื่องจากความสามารถและลักษณะของผู้นำมีส่วนสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคุณภาพและคุณค่าขององค์กรซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในองค์กรเป็นอย่างดี (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2556, หน้า 4) ภาวะผู้นำถือเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งต่อความสำเร็จในการบริหารงานขององค์กรทุกประเภทและจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องมีในตัวผู้บริหาร ภาวะผู้นำจึงเป็นส่วนสำคัญต่อการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จ (เฉลิมชัย หาญกล้า, 2559, หน้า 161) ภาวะผู้นำทางการศึกษาเป็นภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหารที่จะต้องพัฒนาตนเองให้ครบถ้วนมากที่สุด เพื่อผลักดันพันธกิจของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย (อำนวย ทองโปร่ง, 2558, หน้า 81)

งานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะจุดมุ่งหมายการบริหารงานวิชาการอยู่ที่การสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และมีคุณสมบัติตามที่ต้องการ งานวิชาการเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพและความสำเร็จของโรงเรียน ดังนั้น คุณภาพการศึกษาจึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียน การบริหารด้านวิชาการจึงเป็นงานที่สำคัญของผู้บริหารที่จะต้องใช้หลักการบริหารงานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และกัลยมน อินทุสุต, 2558, หน้า 2-4) ซึ่งสอดคล้องกับ รุจิร ภูสาระ และกัลยมน อินทุสุต (2558, หน้า 49-55) ที่ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ คือหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญและเอาใจใส่ เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญที่สุดในการดำเนินการให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะต่างๆ อันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับขอบข่ายต่างๆ ของงานวิชาการ การบริหารงานวิชาการจึงเป็นบทบาทสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างจริงจังเป็นรูปธรรม

จากผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ประจำปีการศึกษา 2559 โดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ใน 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยในทุกระดับชั้นต่ำกว่าร้อยละ 50 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2560) จากผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคุณภาพของการจัดการศึกษาในภาพรวมยังไม่ประสบความสำเร็จ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการ เนื่องจากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาน่าจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้คุณภาพของงานวิชาการประสบความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย สถานศึกษาเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาผู้เรียนและประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภออุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภออุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยจำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการสอน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร คือ ครู ในอำเภออุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 193 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู ในอำเภออุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 132 คน โดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan (ภาวนา ธาราศิริสุทธิ และศิริพงษ์ เสาภาชน, 2559, หน้า 132)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่

1. เพศ ได้แก่ เพศชาย และ เพศหญิง
2. ประสบการณ์ในการสอน ได้แก่ ต่ำกว่า 5 ปี 5-10 ปี และ 10 ปี ขึ้นไป

ตัวแปรตาม ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภออุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ใน 4 ด้าน ได้แก่ การกำหนดภารกิจของโรงเรียน การจัดการด้านการเรียนการสอน การประสานงานการใช้หลักสูตร และ การสร้างบรรยากาศวิชาการของโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภออุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งเป็น 4 ด้าน จำนวน 50 ข้อ ได้แก่ ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน จำนวน 16 ข้อ ด้านการจัดการด้านการเรียนการสอน จำนวน 12 ข้อ ด้านการประสานงานการใช้หลักสูตร จำนวน 6 ข้อ และด้านการสร้างบรรยากาศวิชาการของโรงเรียน จำนวน 16 ข้อ ที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .965

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ตามลำดับดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามซึ่งครบถ้วนแล้ว สมบูรณ์ทุกฉบับ จำนวน 132 ฉบับ
2. นำแบบสอบถามที่มีข้อความสมบูรณ์มาจัดระเบียบข้อมูลลงรหัส
3. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศและประสบการณ์ในการสอน
4. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภออุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
5. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภออุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำแนกตามเพศ วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test)
6. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภออุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance)

ผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภออุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ดังตาราง 1

ตาราง 1

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภออุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภออุทัย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1	การกำหนดภารกิจของโรงเรียน	4.14	.40	มาก
2	ด้านการจัดการด้านการเรียนการสอน	4.10	.48	มาก
3	ด้านการประสานงานการใช้หลักสูตร	4.06	.39	มาก
4	ด้านการสร้างบรรยากาศวิชาการของโรงเรียน	4.30	.51	มาก
	เฉลี่ยรวม	4.17	.41	มาก

2. ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภออุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในภาพรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านไม่แตกต่างกันทุกด้าน ดังตาราง 2

ตาราง 2

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภออุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภออุทัย	เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการกำหนดภารกิจโรงเรียน	4.17	.38	4.12	.42	.729	.467
2	ด้านการจัดการด้านการเรียนการสอน	4.12	.49	4.08	.48	.515	.608
3	ด้านการประสานการใช้หลักสูตร	4.03	.35	4.09	.43	-.787	.433
4	ด้านการสร้างบรรยากาศวิชาการของโรงเรียน	4.35	.54	4.26	.49	.987	.326
	เฉลี่ยรวม	4.20	.40	4.15	.42	.668	.505

3. ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภออุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านไม่แตกต่างกันทุกด้าน ดังตาราง 3

ตาราง 3

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภออุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ด้านที่	ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภออุทัย	ประสบการณ์ในการสอน (ปี)			F	Sig
		ต่ำกว่า 5 ปี	5-10 ปี	10 ปีขึ้นไป		
		$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$		
1	ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน	4.10	4.23	4.10	1.629	.200
2	ด้านการจัดการด้านการเรียนการสอน	4.05	4.20	4.05	1.313	.272
3	ด้านการประสานงานการใช้หลักสูตร	4.05	4.12	4.01	.866	.423
4	ด้านการสร้างบรรยากาศวิชาการของโรงเรียน	4.23	4.39	4.28	1.090	.339
	เฉลี่ยรวม	4.12	4.26	4.13	1.472	.233

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภออุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่าประเด็นที่น่าสนใจควรอภิปรายผล ดังนี้

1. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภออุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการสร้างบรรยากาศวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ด้านการจัดการด้านการเรียนการสอน และด้านการประสานงานการใช้หลักสูตร ทั้งนี้เนื่องจาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 ว่าด้วย มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 และ 48 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง (สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2547, หน้า 29) ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักและเห็นความสำคัญของคุณภาพการศึกษา จึงมุ่งยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เนื่องจากงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญและเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพและความสำเร็จของของสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารควรเป็นผู้นำทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับ ภาวิดา ธาราศิริสุทธิ และกัลยมน อินทุสุต (2558, หน้า 2-4) ที่ได้กล่าวว่า การบริหารด้านวิชาการจึงเป็นงานที่สำคัญของผู้บริหาร ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ ต้องทำหน้าที่ในฐานะผู้นำทางวิชาการ และจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภออุทัยมีระดับภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภออุทัยให้ความสำคัญกับงานวิชาการและเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จในการบริหารงาน โดยกำหนดภารกิจของโรงเรียน สร้างเป้าหมายและสร้างความเข้าใจร่วมกันกับครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง ใช้หลักการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ปรับปรุงพัฒนาและหลักสูตรเพื่อให้ครูนำไปใช้พัฒนาผู้เรียน สนับสนุนส่งเสริมการสร้างบรรยากาศวิชาการในโรงเรียน

เมื่อพิจารณารายได้ ผู้วิจัยอภิปรายได้ ดังนี้

1.1 ด้านการสร้างบรรยากาศวิชาการของโรงเรียน ผู้บริหารในอำเภออุทัยให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศวิชาการในโรงเรียน จึงได้ให้การสนับสนุนส่งเสริมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ให้กับครูได้ศึกษาค้นคว้าและนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน มีการจัดสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน เช่น การสร้างห้องสมุด สวนวิทยาศาสตร์ แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางวิชาการ เป็นต้น มีการสร้างเป้าหมายและมาตรฐานทางวิชาการ โดยมุ่งผลที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีการสนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าใน

อาชีพ ขกย่องให้รางวัล ประกาศเกียรติคุณ ผู้บริหารสถานศึกษาดูแลเอาใจใส่ภาระหน้าที่และบุคลากร
ดังนั้น จึงทำให้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสร้างบรรยากาศวิชาการของ
โรงเรียนอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภออุทัยมีการ
กำหนดยุทธศาสตร์และเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน โดยร่วมกันครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง
ในการกำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจต่างๆ ของโรงเรียน และทำความเข้าใจร่วมกันถึงยุทธศาสตร์
ภารกิจและเป้าหมาย เพื่อให้ทุกคนรู้และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน อีกทั้งสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษายังกำกับติดตามงานต่างๆ ของสถานศึกษา เช่น แผนปฏิบัติการประจำปี รายงานการพัฒนา
คุณภาพการศึกษา รายงานการประเมินตนเอง (SAR) การควบคุมภายใน การประกันคุณภาพภายใน
การกำกับติดตามต่างๆ จากเขตพื้นที่การศึกษา ทำให้ผู้บริหารและครู มีความร่วมมือกันมากขึ้นในการ
กำหนดภารกิจต่างๆ ของโรงเรียน จึงทำให้ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษาด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภออุทัย สนับสนุนให้ครู
วางแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตร ส่งเสริมและกำหนดให้ครูวิเคราะห์หลักสูตร ให้ครู
จัดทำแผนการเรียนการสอน บันทึกหลังการสอน ส่งเสริมให้ครูใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย จัดหาสื่อ
วัสดุ อุปกรณ์ ให้เพียงพอับความต้องการ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน สนับสนุนให้ครูใช้เทคนิค
การสอนที่หลากหลาย วิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของแต่ละคนวัดและ
ประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย พร้อมนำผลการวัดและประเมินผลไปพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็น
ระบบ กำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ในการสอนและประเมินความก้าวหน้าที่สุดสอดคล้องกับเป้าหมายร่วมกับ
ครู และส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน นิเทศการสอนอย่าง
สม่ำเสมอ ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ จากผลดังกล่าว จึงทำให้
ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภออุทัย ด้านการจัดการเรียน
การสอน อยู่ในระดับ

1.4 ด้านการประสานการใช้หลักสูตร เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภออุทัย
ประชุมร่วมกันครูในการจัดทำหลักสูตร โดยสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดทำสาระของ
หลักสูตรตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลาง กำหนดมาตรฐานคุณภาพแต่ละช่วงชั้นให้เหมาะสม
กับสภาพโรงเรียน ให้ความสำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ
ส่งเสริมการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับหลักสูตร ประเมินผลการใช้หลักสูตร และนำผล
การประเมินมาพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง มีการประสานงานกับครูผู้สอนในการนำหลักสูตรไปใช้
ให้เกิดผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ทำให้ครูมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

สถานศึกษาในระดับมาก จึงทำให้ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการประสานงานการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับมาก

2. ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภออุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในภาพรวมไม่แตกต่างกันและรายด้านไม่แตกต่างกัน เนื่องจากครูผู้สอนทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารได้ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากผู้บริหารในปัจจุบันมีการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการมากขึ้น สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม 2545 ได้กำหนดแนวทางการบริหารสถานศึกษาว่า ผู้บริหารต้องใช้การประกันคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสัมฤทธิ์ผล การแสดงออกถึงภาวะผู้นำทางวิชาการจึงมีความเด่นชัดในการบริหารงานของผู้บริหาร การทางแสดงให้เห็นถึงควมมีภาวะผู้นำทางวิชาการผ่านมอบหมายงาน การประชุมเพื่อปรึกษา การระดมความคิดเห็น การให้คำแนะนำ หรือการสั่งให้ปฏิบัติงานตามขอบข่ายงานที่ได้รับมอบหมาย โดยครูทั้งเพศชายและเพศหญิงสามารถรับรู้ถึงควมมีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารได้เท่ากัน อีกทั้งครูผู้สอนทั้งเพศชายและเพศหญิงสามารถปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การได้รับมอบภารกิจของโรงเรียน โดยการร่วมกำหนดเป้าหมายกับผู้บริหารและเพื่อนครู การรับรู้ถึงเป้าหมายร่วมกัน การพัฒนาจัดการเรียนการสอนตามแนวนโยบายการปฏิรูปการศึกษา การเข้าใจหลักสูตรสถานศึกษาและแนวทางในการใช้หลักสูตรในการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพกับผู้เรียน การร่วมสร้างบรรยากาศวิชาการในโรงเรียน ซึ่งครูผู้สอนทั้งเพศชายและเพศหญิงสามารถปฏิบัติได้ เนื่องจากทุกคนมีความรู้ความสามารถที่จะทำงานตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษาได้ จึงทำให้ความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และในรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภออุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในภาพรวมไม่แตกต่างกันและรายด้านไม่แตกต่างกัน เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติและให้โอกาสดูด้วยความเสมอภาคไม่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ ทั้งในด้านการปฏิบัติงานและการแสดงความคิดเห็น ปัจจุบันผู้บริหารส่วนใหญ่เน้นการบริหารมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จึงเปิดโอกาสให้เสนอแนวคิด ดังนั้น ผู้บริหารจึงใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการในการชักจูงโน้มน้าวให้ครูทุกคนให้ร่วมเสนอความคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์ใ้ส่การพัฒนางานวิชาการให้ประสบความสำเร็จและลงมือปฏิบัติเพื่อให้ยกระดับคุณภาพการศึกษา จากแนวทฤษฎีการบริหารแบบมีส่วนร่วม การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ หรือการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องแสดงออกถึงภาวะผู้นำทางวิชาการในการบริหารจัดการให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้น ครูทุกคนจึงเห็น

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารได้ชัดเจนจากการทำงานร่วมกันของผู้บริหารและครู จึงทำให้ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ผู้บริหารควรสำรวจและประเมินความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายด้านวิชาการ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการกำหนดเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียนและควรประชุมชี้แจงเป้าหมายด้านวิชาการให้ครู นักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ
2. ด้านจัดการด้านการเรียนการสอน ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลายเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. ด้านประสานงานการใช้หลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมกิจกรรมการสอนของครูให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และควรใช้หลักการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน
4. ด้านการสร้างบรรยากาศวิชาการของโรงเรียน ควรมีการส่งเสริมการแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาเพิ่มเติม สนับสนุนครูและนักเรียนเข้าร่วมการแข่งขันทักษะทางวิชาการ เพื่อสร้างบรรยากาศทางวิชาการ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
2. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา
3. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

เฉลิมชัย หาญกล้า. (2559). *การบริหารการศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ* =

Educational administration. กรุงเทพฯ : แคนเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตปอเรชั่น.

ภาวดี ธาราศิริสุทธิ. (2556). *ภาวะผู้นำและนวัตกรรมทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ :

บริษัท มิตรภาพการพิมพ์และสตีวดีโอ จำกัด.

_____ และกัลยมน อินทสุต. (2558). *การบริหารงานวิชาการ (Academic Administration)*.

พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัท มิตรภาพการพิมพ์ และสตีวดีโอ.

_____ และศิริพงษ์ เสาภาชน. (2559). *การศึกษาอิสระ Independent Studies*.

กรุงเทพ: บริษัทมิตรภาพการพิมพ์และสตีวดีโอ จำกัด.

รุจิร ภู่อาระ และ กัลยมน อินทสุต. (2558). *การบริหารจัดการสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ:

บริษัท มิตรภาพการพิมพ์และสตีวดีโอ.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2560). *รายงานผล*

การทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2559. ค้นเมื่อวันที่ 5

พฤษภาคม 2560, จาก <http://www.niets.or.th>.

สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2547).

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค.

อานวย ทองโปรง. (2558). *ภาวะผู้นำและนวัตกรรมทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ :

บริษัท มิตรภาพการพิมพ์และสตีวดีโอ จำกัด.